

Міністерство освіти і науки України
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Бурштинський енергетичний коледж

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор коледжу
_____ О.Д.Джура
«__» _____ 2016 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

З ДИСЦИПЛІНИ «ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»

назва дисципліни

Підготував викладач:

Г.П. Остафійчук
П.І.П.

Програма з дисципліни « Планування та організація діяльності підприємства » *назва*

розроблена згідно зі стандартом вищої освіти для навчальних закладів II-го рівня акредитації.

Укладач: Остафійчук Галина Петрівна,
викладач Бурштинського енергетичного коледжу Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

Програма обговорена і схвалена на засіданні Науково-методичної ради коледжу
Протокол № ____
від « __ » серпня 2016 р.

Голова Науково-методичної ради:

_____
О.В.Подолькіна

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»

Мета та завдання навчальної дисципліни .

Мета. «Планування та організація діяльності підприємства» є спеціальною дисципліною в процесі підготовки економістів і має своєю метою пізнання сутності і закономірностей розвитку планування та організації діяльності підприємства, вивчення методів та механізмів управління.

Завдання. Особливості викладання дисципліни полягають у вивченні таких положень:

- історичні та соціальні передумови розвитку планування та організації діяльності підприємства;
- теоретичні основи планування та організації діяльності підприємства;
- методи управління підприємством;
- специфіка планування та організації діяльності підприємства різних форм власності;
- особливості планування та організації діяльності підприємства.

Таким чином, полягає в забезпеченні одержання студентами потрібного обсягу знань, які дадуть їм змогу фахово застосовувати знання в плануванні та організації діяльності підприємства для вирішення прикладних завдань.

Внаслідок вивчення дисципліни студенти мають оволодіти теоретичними основами планування та організації діяльності підприємства, засвоїти її правові чинники та інформаційну базу, набути вміння професійно аналізувати матеріали та використовувати їх у практичній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

- знати:**
1. Підприємство, як об'єкт управління;
  2. сутність і зміст, основні завдання, функції та принципи планування та організації діяльності підприємства;
  3. поняття методів планування та організації діяльності підприємства;
  4. управління як економічна функція власності;

5. класифікація підприємств як інструментарій управління;

6. категорії підприємств як об'єкт державного управління.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

вміти:

1. аналізувати основні положення концепції сучасного планування та організації діяльності підприємства;

2. специфіку планування та організації діяльності підприємства як об'єктом різних форм власності;

3. типізувати підприємства як інструментарій управління.

Для вивчення дисципліни " планування та організації діяльності

підприємства " необхідним є попереднє засвоєння історії економіки.

Вступ. Сутність виробництва та виробничої діяльності. Історичний розвиток організації, планування та управління виробництвом. Співвідношення технології і організації, планування та управління. Суть планування. Сучасний методологічний підхід до планування як діяльності в ринкових умовах. Принципи планування, їх реалізація. Методи розробки планів і сфери їх застосування. Види планів, їх взаємодія. Типи прогнозування, їх характеристика. Нормативне і пошукове прогнозування.

Об'єктивна необхідність вивчення курсу. Цілі, завдання та предмет курсу. Логіко-структурна схема побудови тем курсу та методологічні особливості їх викладення.

Тема 1. Сутність і організаційно-методологічні основи планування діяльності підприємства.

Суть планування. Сучасний методологічний підхід до планування як діяльності в ринкових умовах.

Принципи планування, їх реалізація

Методи розробки планів і сфери їх застосування.

Види планів, їх взаємодія.

Типи прогнозування, їх характеристика. Нормативне і пошукове прогнозування.

Суть і основні етапи стратегічного планування на підприємстві.

Тактичне планування. Структура тактичного плану і система показників.

Оперативно-виробниче планування.

Бізнес – планування.

Тема 2. Планування збуту продукції

План маркетингу, його зміст і порядок розробки.

Оцінка конкурентноздатності продукції.

Тема 3. Виробнича програма підприємства.

Особливості розробки виробничої програми. Методика розрахунку товарної, валової та продукції, що реалізується. Визначення опти-мального розміру незавершеного будівництва.

Виробнича програма. Цільові орієнтири виробничої програми в конкурентному середовищі. Методи складання програми. Етапи складання виробничої програми.

Планування виробничих потужностей. Суть і поняття «виробнича потужність». Планування продажу (реалізації) товарів і послуг. Основні показники плану збуту і реалізації продукції та порядок їх розрахунку.

Планування заходів щодо просування товарів, обслуговування та стимулювання споживачів.

Тема 4. Оперативно-календарне планування.

Зміст, завдання і види оперативно-виробничого планування. Види систем оперативно-виробничого планування. Міжцехове і внутріцехове оперативно-виробниче планування. Суть, значення рівномірної (ритмічної) роботи підприємства і методика її вимірювання
Сіткові методи планування і управління.

Тема 5. Обґрунтування виробничої програми виробничою потужністю. Поняття, види та методи обчислення виробничої потужності. Фактори, що визначають величину потужності. Показники використання виробничої потужності.

Тема 6. Планування матеріально-технічного забезпечення діяльності підприємства.

Зміст та завдання планування матеріально-технічного забезпечення. Визначення потреби підприємства в матеріальних і паливно-енергетичних ресурсах.
Розрахунок потреби в матеріальних ресурсах на приріст запасів.
Структура і зміст матеріальних балансів, визначення джерел постачання.

Тема 7. Планування персоналу й оплати праці.

Зміст планів по праці та заробітній платі. Показники плану. Планування різних форм оплати праці.

Тема 8. Планування витрат.

Зміст, призначення та порядок розробки плану собівартості продукції. Калькулювання собівартості продукції. Складання кошторису витрат на виробництво. Планування зниження собівартості. Методика ціноутворення. Особливості планування цін.

Тема 9. Планування фінансів.

Зміст та порядок розробки фінансового плану. Визначення потреби в оборотних коштах. Планування прибутковості. Методика розрахунку прибутку. Методи управління формуванням прибутку. Показники прибутковості.

Тема 10. Організаційні основи виробництва.

Виробнича структура підприємства. Склад виробничих підрозділів.
Організаційна структура управління, її види.
Загальна структура підприємства, види керівництва.

Тема 11. Виробничий процес і організаційні типи виробництва.

Поняття : виробництво, виробничий процес, операція, виробничий цикл.
Принципи організації виробничого процесу.
Суть організаційних типів виробництва : одиничне, серійне та масове виробництво. Їх особливості.

Тема 12. Організація виробничого процесу у часі і просторі .

Суть і принципи організації виробничих процесів у просторі. Суть і принципи організації виробничих процесів у часі. Оцінка пропорційності і ритмічності роботи.
Шляхи покращення організації виробничого процесу.

Тема 13. Фінансове планування.

Поняття методів організації виробництва. Чинники, що впливають на вибір методів організації виробництва. Непотокове виробництво, його характеристика. Потокове виробництво: ознаки, ефективність, переваги.

Тема 14. Організація потокового та автоматизованого виробництва.

Потокові лінії. Класифікація основних форм потокового виробництва.
Організація потокового виробництва на промисловому підприємстві.
Організація автоматизованого виробництва. Принципи його організації.

Тема 15. Організація трудових процесів і робочих місць.

Організація трудових процесів.
Організація робочих місць. Вимоги до організації робочих місць.
Організаційні типи праці. Організація і обслуговування робочих місць.

Тема 16. Організація обслуговування виробничого процесу.

Інфраструктура: виробнича і соціальна. Склад виробничої інфраструктури підприємства.
Інструментальне, складське, транспортне, ремонтне, енергетичне господарство. Склад соціальної інфраструктури підприємства.

Тема 17. Організаційно-виробниче забезпечення конкурентоспроможності продукції.

Суть і система показників якості продукції. Стандартизація і сертифікація продукції. Державний нагляд за якістю продукції. Організація контролю якості продукції на підприємстві.

Тема 18. Комплексна підготовка виробництва нової продукції. Система створення та освоєння нової продукції. Організація науковотехнічних досліджень і конструкторської підготовки виробництва. Організація підготовки виробництва і освоєння нової продукції.

Орієнтовний тематичний план

Назва теми	Загальний обсяг годин	Кількість годин					СРС
		аудиторні			СРС		
		Всього аудиторних	З них				
			Лекції	Практичні		Семинарські	
1	2	3	4	5	6	7	
Вступ. Тема 1. Сутність і організаційно-методологічні основи планування діяльності підприємства	8	8	8				
Тема 2. Планування збуту продукції	6	6	4		2		
Тема 3. Виробнича програма підприємства	16	6	6			10	
Тема 4. Оперативно-календарне планування та регулювання виробництва	18	8	8	4		10	
Тема 5. Обґрунтування виробничої програми виробничою потужністю	18	8	4	2	2	10	
Тема 6. Планування матеріально-технічного забезпечення діяльності підприємства	18	8	6			10	
Тема 7. Планування персоналу і оплати праці	20	10	6	2	2	10	
Тема 8. Планування витрат	16	6	4	2		10	
Тема 9. Планування фінансів	4	4	2		2		
Тема 10. Організаційні основи виробництва	14	4	4			10	
Тема 11. Виробничий процес і організаційні типи виробництва	4	4	2		2		
Тема 12. Організація виробничого процесу у часі та просторі	16	6	4		2	10	
Тема 13. Методи організації							

виробництва	4	4	4			
Тема 14. Організація потокового автоматизованого виробництва	4	4	4			
Тема 15. Організація трудових процесів і робочих місць	13	8	4	2	2	5
Тема 16. Організація обслуговування виробничого процесу	4	4	4			
Тема 17. Організаційно-виробниче забезпечення конкурентоспроможності продукції	16	6	4		2	10
Тема 18. Комплексна підготовка виробництва нової продукції	17	7	3		2	10
Всього:	216	111	81	12	18	105

На предмет виділяється 216 години (4 кредити),
в т. ч.

1. Аудиторні – 111 год.

з них:

1.1. Лекційні заняття – 81 год.

1.2. Практичні заняття - 12 год.

1.3. Семінарські заняття – 18 год.

2. Самостійне опрацювання – 105 години.

**Програма самостійного вивчення з навчальної дисципліни
“Планування та організація діяльності підприємства”
Спеціальності 5.03050401 “Економіка підприємства”**

Питання, що виносяться на самостійне вивчення	Кількість годин	Література	Форма контролю	Знання і навички, якими необхідно оволодіти
<p>Тема 3. Виробнича програма підприємства</p> <p>3.1. Особливості розробки виробничої програми.</p> <p>3.2. Методика розрахунку товарної, валової та продукції, що реалізується.</p> <p>3.3. Визначення оптимального розміру незавершеного будівництва.</p>	<p>2</p> <p>4</p> <p>4</p>	Л.2 т..22	Усне опитування	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - зміст і завдання плану виробництва і реалізації продукції; - показники плану; - зміст розділів плану. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - скласти виробничу про-граму підприємства; - розрахувати показники виробничої програми; - проаналізувати її вико-нання.
<p>Тема 4. Оперативно-календарне планування та регулювання виробництва</p> <p>4.1. Зміст, завдання і види оперативно-виробничого планування.</p> <p>4.2. Види систем оперативно-виробничого планування.</p> <p>4.3. Сіткові методи планування і управління.</p>	<p>4</p> <p>4</p> <p>2</p>	Л.2 р.4 т.4 Л.3 т..11 Л.4 т..1-10	Тестове опитування, розрахункові роботи	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - суть, завдання і зміст оперативно-календарного планування; - види системи ОКП; - показники ОКП. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - складати оперативно-виробничі плани на підприємствах різного типу виробництва; - будувати і розраховувати сіткові графіки.
<p>Тема 5. Обґрунтування виробничої програми виробничою потужністю</p> <p>5.1. Поняття, види та методи обчислення виробничої потужності.</p> <p>5.2. Фактори, що визначають величину потужності.</p> <p>5.3. Показники використання</p>	<p>2</p> <p>4</p> <p>4</p>	Л.2 т.3 Л.3 р..2	Письмове опитування	<p><i>Зміст:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - види потужності, їх характеристика; - фактори, що впливають на потужність; - показники використання виробничої потужності. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - обчислювати виробничу потужність; - розраховувати і побуду-вати режимну карту

виробничої потужності.				розподілу навантаження; - користуватися режимною картою.
<p>Тема 6. Планування матеріально-технічного забезпечення діяльності підприємства</p> <p>6.1. Визначення потреби підприємства в матеріальних і паливно-енергетичних ресурсах.</p> <p>6.2. Розрахунок потреби в матеріальних ресурсах на приріст запасів.</p> <p>6.3. Структура і зміст матеріальних балансів, визначення джерел постачання.</p>	4 2 4	Л.2 т..5 Л.3 т..4	Тестове опитування	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - зміст і завдання плану матеріально-технічного забезпечення; - зміст і структура матеріальних балансів; - показники плану. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - скласти план матеріально-технічного забезпечення підприємства; - визначити потребу підприємства в матеріальних ресурсах; - скласти матеріальні баланси; <p>Визначити джерела постачання.</p>
<p>Тема 7. Планування персоналу і оплати праці</p> <p>7.1. Зміст планів по праці та заробітній платі.</p> <p>7.2. Показники плану.</p>	4 6	Л.2 т..5 Л.3 т..4	Усне опитування, розв'язання задач	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - показники плану з персоналу та оплати праці; - принципи формування структури персоналу; - як здійснювати планування чисельності персоналу за категоріями. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - планувати фонд оплати праці; <p>складати план соціального розвитку.</p>
<p>Тема 8. Планування витрат</p> <p>8.1. Калькулювання собівартості продукції.</p> <p>8.2. Планування зниження собівартості.</p> <p>8.3. Особливості планування цін.</p>	4 4 2	Л.2 т..11 Л.3 т..8	Письмове опитування, розв'язання задач	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - номенклатуру і склад економічних елементів; - номенклатуру і склад статей витрат; - шляхи зменшення витрат на виробництво. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - скласти калькуляцію; - скласти кошторис витрат; <p>запланувати показники зниження собівартості продукції.</p>

<p>Тема 10. Організаційні основи виробництва</p> <p>10.1. Виробнича структура підприємства.</p> <p>10.2. Склад виробничих підрозділів.</p>	<p>4</p> <p>6</p>	<p>Л. 2 т. 16 Л. 3 т. 11</p>	<p>Усне опитування</p>	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - з яких підрозділів складається виробнича структура; - підрозділи управлінської структури; - види керівництва; <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - будувати виробничу, організаційну та загальну структури підприємства; - розраховувати склад і структуру підрозділів.
<p>Тема 12. Організація виробничого процесу у часі та просторі</p> <p>12.1. Оцінка пропорційності і ритмічності роботи.</p> <p>12.2. Шляхи покращення організації виробничого процесу.</p>	<p>4</p> <p>6</p>	<p>Л. 2 т. 18</p>	<p>Написання реферату, усне опитування</p>	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - суть і принципи організації виробничих процесів у просторі; - суть і принципи організації виробничих процесів у часі. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - розраховувати прямоточність виробництва; - оцінювати пропорційність; оцінювати ритмічність роботи.
<p>Тема 15. Організація трудових процесів і робочих місць</p> <p>15.1. Організація і обслуговування робочих місць.</p>	<p>5</p>	<p>Л. 2 Л. 3</p>	<p>Тестове опитування</p>	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - методи організації трудових процесів; - принципи організації трудових процесів; - організація робочих місць на підприємстві. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - розраховувати кількість робочих місць; - розробляти шляхи по вдосконаленню організації трудових процесів.
<p>Тема 17. Організаційно-виробниче забезпечення конкурентоспроможності продукції</p> <p>17.1. Суть і система показників якості продукції.</p> <p>17.2. Державний нагляд за якістю продукції.</p>	<p>4</p> <p>4</p>	<p>Л. 1 р. 7</p>	<p>Письмове опитування</p>	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - міжнародну систему стандартизації; - обов'язкову і добровільну сертифікацію продукції; - служби державного нагляду за якістю продукції; - служби та обов'язки

17.3. Організація контролю якості продукції на підприємстві.	2			<p>відділу технічного контролю.</p> <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - охарактеризувати якість продукції.
<p>Тема 18. Комплексна підготовка виробництва нової продукції</p> <p>18.1. Система створення та освоєння нової продукції.</p> <p>18.2. Організація науковотехнічних досліджень і конструкторської підготовки виробництва.</p>	<p>6</p> <p>4</p>	Л. 1 р. 6	Тестове опитування	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - система створення та освоєння нової продукції; - організація робіт з під-готовки виробництва; - організація науково-технічного дослідження; - проектно-конструктор-ська підготовка; - екологічна підготовка виробництва. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - розробити документа-цію технологічних процесів виробництва нової продукції.

**Теми практичних занять з навчальної дисципліни
“Планування та організація діяльності підприємства”
Спеціальності 5.03050401 “Економіка підприємства”**

Теми після яких проводяться практичні заняття	Теми практичних занять	Кількість годин
Тема 4. Оперативно-календарне планування та регулювання виробництва	<i>Практичне заняття № 1.</i> Складання, розрахунок і оптимізація сіткового графіка.	4
Тема 5. Обґрунтування виробничої програми виробничою потужністю	<i>Практичне заняття № 2.</i> Розрахунок і побудова режимної карти економічного розподілу	2
Тема 7. Планування персоналу і оплати праці	<i>Практичне заняття № 3.</i> Планування заробітної плати в бригаді із врахуванням КТУ.	2
Тема 8. Планування витрат	<i>Практичне заняття № 4.</i> Планування собівартості продукції за економічними елементами витрат.	2
Тема 15. Організація трудових процесів і робочих місць	<i>Практичне заняття № 5.</i> Планування кількості робочих місць.	2

Література

1. Шканова О. М. Інфраструктура ринку: Навчальний посібник - : Центр навчальної літератури, 2006. – 320 с.
2. Інфраструктура товарного ринку: Навч. Посібник – 2-е вид.. перероб. Та доп /під ред.. проф.. О.О. Шубіна – К.: НМЦВО МО і Н України: Студцентр, 2004-816с.
3. Савощенко А.С. Інфраструктура ринку: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2005. – 336с.
- 4.Інфраструктура ринку: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. – Івано-Франківськ: ІМЕ «Галицька академія», 2005. – 156с.
5. Луцишин Л.М. Планування діяльності підприємства. Навчально-методичний посібник. – Ів.-Франківськ, Галицька академія, 2006.
6. Абрамов В.М., Данилюк В.М., Гриненко А.М. – Організація виробництва. – К.,1995 р.
7. Покропивний С.Ф.,Соболь С.М. – Бізнес-план : технологія розробки та обґрунтування. Навчальний посібник. – К., 2002.
8. Данилюк М.О., Полтайко О.І. – Фінанси підприємств. – Ів.-Франківськ, 2009.
9. Лесюк О.І. – Організація виробництва. Навчальний посібник. – Ів.-Франківськ, Місто НВ, 2002.
10. Васильков В.Г. – Організація виробництва. Навчальний посібник. – К., КНЕУ, 2003.
11. Семенов Г.А.,Станічевський В.К. – Організація і планування на підприємстві. – К., 2006.
12. Костюк В.К. – Організація і планування виробництва. – К.,2006.
13. Орлов О.О. Планування діяльності підприємства. Підручник. – К., Скарби, 2002.
- 14.Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. – Планування діяльності підприємства. Підручник. – К., Каравела, 2003.